

libus Julii apud beatum Thiberium, cum religioso A
 rum multitudine abbatum, et honestissimorum vi-
 rorum utriusque sexus, ætatis vel ordinis; oblata
 est querimoniam pagina oculis nostris ex monachis
 aliam Maricæ Virginis cœnobio Arulis, simul cum
 prænotata prædia quæ sibi ab injustis tolluntur ho-
 minibus: pro qua amissione rerum compulsi adire
 præsentiam nostram, suffragium expetentes no-
 strum: quod illis negare non est nostri ordinis, nec
 rectum, cum in periculis subvenire debeamus, et in
 necessitate constituti ferre justitiam. Ob hoc igitur
 nos humiles Jesu Christi pontifices advertentes tan-
 tam tamque inauditam servorum Dei querimoniam,
 instinctu ejusdem provocamur ad compescendum
 eam juxta posse nostrum ad decreta canonum. Id-
 circo ego. Wifredus aliam primæ Narbonæ metropo- B
 litanus confirmo. † Ugo episcopus Uzetensis. † Ar-
 nallus episcopus Magalonensis. † Berengarius epi-
 scopus Bierrensis. † Bernardus episcopus Lutovien-
 sis. † Goufarius episcopus Agatensis. † Berengarius
 episcopus Elnensis Illi qui fuerunt ad subversionem
 de Malo, de S. Maria, de Riarde, Roland videlicet
 et alii qui consensi fuerunt, cum legatis cæterorum
 coepiscoporum nostrorum et cum abbatibus religio-
 sis ex diversis ordinibus Gothicæ ac Spaniæ, nolen-
 tes exorbitare a regulis SS. Patrum, accensi flamma
 Spiritus sancti, percutimus eos, qui in supra scripta
 culpa atque negligentia sunt aut erunt irreliti, se-
 cundum quod in culpa sunt aut erunt implicati, per
 gladium Patris, et Filii, et Spiritus sancti, et per an-
 thematizationem omnium quæ sunt, fuerunt et erunt C
 fidelium Dei, nisi ad veram pœnitentiam venerint,
 et secundum posse illorum emendaverint, sint ex-
 torres a liminibus sanctæ Dei Ecclesiæ, in anathe-
 matizatione sint omnes superius nominati, omnes-
 que maledictiones Veteris et Novi Testamenti super
 eorum capita multiplicamus. Maledicti sint in civi-
 tate, maledicti in agro, maledicta horrea eorum et
 cellaria eorum, maledicti cibi eorum et reliquiæ ipso-
 rum, maledicta sint inferiora ventris eorum et fru-
 ctus terræ ipsorum, armenta et greges ipsorum; ma-

ledicti ingredientes et egredientes. Mittat super eos
 Dominus famem et pestilentiam et increpationem in
 omnia opera eorum quæ faciunt, donec contefat
 eos et perdat velociter propter adinventiones eorum
 pessimas, in quibus relinquunt Dominum. Adluat
 Dominus super illos pestilentiam donec deleat eos de
 terra quam possident. Percutiat eos egestate et fe-
 bri et frigore, ardore et æstu, et aere corrupto, ac
 rubigine; et persequatur eos donec pereant. Tra-
 dat illos Dominus corruentes coram inimicis suis.
 Sint cadavera illorum volatilibus in escam et bestiis
 terræ, et non sit qui abigat. Sint percussi cæcitate,
 et amentia ac furore inentis; et palpent in meridie
 sicut palpari solet cæcus in tenebris: et non diri-
 gantur gressus eorum. Maledicta sint capita eorum
 per septem portas, id est per nares, et aures, et
 oculos, et per hucan eorum. Maledictum sit ce-
 rebrum eorum, capilli, humeri, brachia, manus, di-
 giti, frons, cilia, linguæ, dentes, gulæ, pectus, dor-
 sum, cor, venter, umbilicus, interiora, exteriora,
 et posteriora, vitalia, inguines, coecæ, geniculi, ti-
 bix, tali, pedes, plantæ, articuli, venæ, juncturæ,
 viscera, ossa, medulla. Hæc omnia prænominata il-
 lorum maledicta sint nisi resipuerint, et ad veram
 pœnitentiam venerint. Et hæc regula maledictionis
 atque anathematizationis servetur, et permaneat in
 omnibus primatum ecclesiis. Quicumque igitur cum
 prænominatis hominibus locuti fuerint scienter,
 nisi emendare eos hortati fuerint, aut cum eis mau-
 ducaverint, hiberint, dormierint, in aliquove parti-
 cipati fuerint, nisi resipuerint; si clericus fuerit,
 proprio ordine periclitabitur, si laicus aut femina,
 nisi paupertate aut metu deprehensus fuerit, præ-
 dicta dampnatione pendendum, et anathematizan-
 dum et excommunicandum se esse perhorre-
 scat.

Acta synodus Idus Julii anno incarnati Verbi 1050,
 indictione III, anno XX, regnante rege Henrico in
 Francia, anni cycli octavi decimi VI. Scriptum per
 manus Olivæ † Guislibertus, gratia Dei episcopus
 Barcinonensis, Wifredus præsul †.

SERMO DE SANCTO MARCULFO

ABBATE NANTENSI, CONFESSORE,

(MABILL. Acta SS. Bened., Sæc. VI, p. II, p. 517, ex ms. codicæ cœnobii S. Vincentii apud Laudunum.)

I. Venerandi Patres ac dilecti fratres, quos in D
 domo sua Deus habitare facit unanimes, exhortatio-
 nis nostræ alloquia, imo divinæ virtutis insignia
 beati Marculli meritis ostensa vestrorum benigne
 percipiant aures: Salomone testante, imo Spiritu
 sancto Salomonis ore loquente, didicimus quia
 gloria regum celare verbum, gloria vero Dei investi-

(1) Ille locus hodie in Vulgata nostra contrario sensu sic effertur: *Gloria Dei est celare verbum, et gloria regum investigare sermonem.*

etorumque ejus honorem litteris tradere studimus.

2. Nocte sequente diem Annuntiationis Dominicæ, in ecclesia in qua beatus Marculus requiescit corpore, talem virtutem Deum credimus operatum esse. Eadem namque nocte jam mediante, extincto in ecclesia lucernæ lumine, solitæ noctis redierunt tenebræ. Aedituus denique a somno excitatus, ut circumspexit ac sensit luce visibili basilicam carere, relicto stratu dormitorum et coquinam fratrum non timuit adire, quatenus ibi candela succensa lucem redderet domui sanctæ. Sed et in dormitorio lucernam, et in ipsa etiam coquina prunas reperit extinctas, non fortuito, sed ut remur, ut manifestarentur Dei opera. Quid ergo idem aedituus ageret ignorabat. Tandem nimia mœstitia attonitus oratorium rediit, ibique prostratus coram altari diutinæ orationi incubuit, supplicans divinæ majestati ut meritis sancti sui ibidem quiescentis in hac opportunitate succurreret ei, ne scilicet lumen deesset fratribus matutinalem synaxim proxime cantaturis. Nec distulit Omnipotens exaudire et auribus percipere lacrymas pauperis ad se in afflictione clamitantis. Nam affectus tristitia, fessus etiam oratione ipsa, dum Elbertus (sic enim vocatur præfatus aedituus) dum, inquam, stratus sui repetiisset spatiola, tunc quoque lacrymatur, et sibi omnino reputans quasi sui negligentia luce careret ecclesia, Dei nutu respectus circumspexit, totamque basilicam cœlesti luce clarescere vidit. Repente gaudio gavisus magno, lucernam paulo ante extinctam adiit, eamque clarissime ardentem reperit. Mox etiam lacrymis tristitiæ gaudii lacrymas superfundens, Deo et beato Marculo præconiorum jubilos retulit, sicque securior dormitum inuit. Mane autem discusso noctis peplo, dieque radiante sereno, fratres loci, monachos videlicet beatissimi Remigii, accersivit, eisque (me præsentem qui hæc scripsi) rem gestam pandit, contestans Dei virtutem sanctorumque ejus auctoritatem omnia, quæ aiebat, quæque huic pitaciolo decrevimus inferenda, sic haberi.

3. Adhuc autem sub hac nostra ærumnosa ætate non dispar omnipotens Deus miraculum in eadem ecclesia ostendit, ut quoniam electum suum ineffabiliter glorificatum habebat in cœlis, non minus ad capacitatem mortalium mirificare dignaretur in terris. Nam illius infirmitatis sanandæ (quam regium morbum [1] vocant) tanta ei gratia cœlesti dono accessit, ut non minus et remotis ac barbaris quam ex vicinis nationibus ad eum ægotantium catervæ perpetuo confluant. Quodam itaque die hujusce gratia quidam homo ad ecclesiam devenit, suæ devotionis munus obtulit; eique ejus id erat officii, sui adventus causam patefecit. Is autem qui super sacra ecclesiæ ministeria custodiam habebat, vir magnæ in Christo reverentiæ erat, qui ex sæculi

(1) Vides strumarum morbum (huic enim mendo præsidet S. Marculus) regium olim appel-

fluctibus ad monasterii portum convolaverat, ibique per aliquot annos ministraverat. Cumque ab eodem domno Roberto (sic enim vocabatur) omnia quæ ei ad salutem provenirent, ex more percepisset, ægotus adjecit: « Ego quidem, mi Pater, quoniam de longinquo sum, in præsentem repatriare dispono: sed hoc ob devotionem peto, ut hæc quam obtuli candelam, ante hoc sacratissimum sepulcrum quando durare poterit, usque ad consummationem ardeat, quoniam cum in patria mea essem, si non ex acie, certe ex desiderio eam beato Marculo scripsisse offerrebam. Erat autem non modicæ quantitas ut infinite per tres dies dare lumen in ecclesia sufficeret, jamque ante altare quod est in honore ejusdem Christi confessoris, revoluta super pavimentum ardebat: acceptaque sponsione a monacho quod quæ petiverat adimpleret, peregrinus recedebat, cum Elbertus, de quo superius meminimus, quasi aliquid quid agere vellet pede superposito candelam exstinxit, juxta aream seorsum extinctam deposuit, post peregrinum valvas ecclesiæ obseraturus abiit. Nec mora, firmatis ostiis, antequam ille rediret, candela divinitus accensa est, tantusque ex ea ignis exiit, ut et arcam et vestes arcæ superpositas subito in favillam redegerit; ipsaque candela (sicut pauper sancti petierat) illico consummata est. Res mirabilis quod quasi duobus momentis et flamma multiplex excreverit, et quæ arripuerat omnino consumpsit. Sed si consideremus unius devotionem et alterius negligentiam, liquet profecto pro irrogata fraude in ste divinitus vindictam subsecutam esse. Vides, fateor, miraculum de rebus insensibilibus ad redarguendam rerum sensibilibus, id est hominum avaritiam. Accurrere fratres qui in vicino aderant, cum crepitum ignis audierant custodemque subclamantem. Quid dicent agerent non habebant, quoniam nihil jam remanserat quod igni subtraherent. Ille autem se reum, se huic discrimini obnoxium totis singultibus fatebatur, acceptaque poenitentia fratribus, in communi statutum atque anathematis vinculo confirmatum est ut oblata a fidelibus luminaria nunquam hactenus alias nisi in usibus ejusdem ecclesiæ fratrumque ibi servientium expenderentur.

4. Necessarium est, charissimi fratres, in laudem hujus sanctissimi patrōni ac protectoris nostri Marculi quod, Deo donante, nostris oculis præsentatum est, memoriæ tradere, quem omnipotens Deus apud se dignatus est specialem dare pro nobis intercessorem. Ipse est enim qui assidue orat pro populo suo, et pro habitatoribus hujus sancti monasterii sui. Tempore igitur quo eundem beatum virum apud castrum Peronam (Péronne in Picardia) miraculis coruscare hi qui interfuerunt et viderunt, et manibus tractaverunt, nobis, qui in ejus gloriosa sede remansimus, quanti eam haberet mirabili op-

latum; nam alioqui lepram hoc nomine veteres appellabant.

ratione patefecit. Erat enim ante altare ubi ipse A
pretioso requiescit corpore, lampas ardens, quæ
nullo modo die noctueque exstinguebatur, quia quam-
vis modicum abesset corporaliter, non tamen deerat
spiritualiter. Is itaque qui ecclesiæ officio præerat,
cepit secum cogitando dicere quoniam idem lami-
nare in vanum ardebat, eo quod corpus beati Mar-
culfi in præsentem non esset, non considerans ibidem
Dominicum corpus (3) (quod majus et præcipuum
erat) cum angelorum adesse custodia. Quod cum
prave et inaniter cogitasset, exstincta lucerna abiit;
sed post transactum horæ spatium, causa cogente
aliqua reversus, dictu mirabile! illico oculis ejus
apparuit. Vidit namque eandem lampadem angelica
claritate fulgentem, ita ineffabili modo pendere, ut
nec fene desuper teneretur, nec terræ deorsum in-
ramberet. Erat autem magnæ visionis miraculum
quod inter funem et lampadem habebat cubiti spa-
tium, et inter lampadem et terram cubiti similiter
spatium; et, ut dixi, lumine cælesti accensa mira-
biliter ardebat. Non tibi forsitan ad credendum ani-
mus suffecisset, nisi fratrum populique concursus
testimonium effecisset. Nam ille timore pariter et
admiratione correptus, ex toto vico rem videre ni-
rabilem maximam concionem plebis evocavit. Multi
denique exuberare lacrymis, dicentes: Quoniam
piissimum Christi confessor Marculfus, ipsorum post
Deum custos vigilantissimus, et apud Deum multi-
plex advocatus, quamvis modico tempore esset alior-
sum, suos tamen filios per ostensionem miraculi
consolari ac visitare est dignatus. Actum est Cor-

A biniaci millesimo octogesimo quinto anno incarnati
Verbi.

5. Igitur, dilectissimi, qui hoc audire, et, ut
remur, credere non renuistis, scitote quia hoc tam
evidens miraculum ad honorem sancti sui, ad utili-
tatem quoque nostri Deus dignatus sit operari. Nec
immerito: quia enim beatus Marculfus, dum in con-
valle lacrymarum carne moraretur, opera tenebra-
rum abiecit, et indutus armis lucis viriliter ejusdem
lucis principi militavit; merito carnis onere levia-
tus, et ad supernaolorum, ut credimus, vectus,
auctori claritatis inluerere promeruit. Ergo non
dubitandum est quin exstinctam lucem reparaverit,
qui tenebras noctis in basilica sua esse abhorruit.
Verumtamen quoniam nihil fit in terra sine causa, et
B beato Gregorio dictante, comperimus quia Deus et
Dominus noster ad bene agendum aliquando verbis,
aliquando nos admonet ipsis miraculorum exem-
plis; curemus hujus sancti ac beati patroni nostri
Marculfi, ante cujus sacros cineres excubamus, cu-
jus etiam memoriam hodie solemniter celebramus;
curemus, inquam, hujus patrocinium quærere, ob-
secrantes ut suis piis precibus fuget tenebras cæci-
tatis et ignorantie nostræ, impetret nobis lucem
cælestis gratiæ: qua illuminati opera tepebrarum
abjiciamus, piisque intenti actibus armis lucis in-
duamur; his quoque muniti principem tenebrarum
proteramus: sic etiam victoria potiti, Conditori
lucis adhærere mereamur, qui vivit et regnat tri-
nus et unus Deus.

(3) In archivo cœnobii Remigiani legi litteras Si-
monis abbatis attestantis, Odonem de Sarceio mo-
nachum de conniventia sua redditus acquisivisse,
et de ipsis redditibus in ecclesia S. Remigii ante
majus altare super quod corpus Domini reponitur,
cerere perpetuo ardere instituisse. Id factum Wil-
lmo archiepiscopo Remensi, sub annum 1165.
Præverat uno sæculo Paulus abbas S. Albani in

Anglia, qui referente Matthæo Parisio, *pelcem ar-
genti dedit, constituendo, ut cereum contineret jugiter
ardentem ante majus altare.* Aimoinus observat Fly-
riaci morem fuisse a priscis institutum Patrius, ut
tam diebus quam noctibus trium lucernarum lumine
memorata illustraretur ecclesia. Lucernæ ergo com-
muniter adhibebantur olim, rarius cerei, ad conti-
num in basilicis lumen.

OPUSCULUM DE SEPTEM ARTIBUS

(Edidit D. RAVAISSON, *Rapports sur les bibliothèques des départements de l'Ouest*, Append., p. 404, ex codice
ms. sæculi XII in bibliotheca Alenconensi.)

Ad mensam philosophiæ sitientes currite,
Et saporis tripertiti septem rivos bibite,
Uno fonte procedentes, non eodem tramite,
Quem Pithagoras rimatus excitavit phisicæ,
Inde Socrates et Plato honestarunt ethicæ,
Aristoteles loquaci desponsavit logicæ.
Ab his sectæ multiformes, Athenis materiam nactæ,
Hoc liquore totam irrigarunt Græciam,
Quæ redundans infinite fluxit in Hesperiam;
Non tamen sine ductore vel tuto remigio,
Quia navem gubernantes Maro atque Cicero
Centum nautas acciverunt quemque suo studio.
Sic recta philosophia minas vicit æquoris,

Nostra sumens elementa pro Achivis litteris,
Tandem læta venit Romam per fluentia Tibridis.
Erat enim Roma potens bellorum victoriis,
Et ut omnes gentes suis subiecit imperiis,
Sic dicebat ut præstaret gemmis philosophicis.
Has ad sese Tulliana torsit eloquentia,
Cujus tonat vehementer trifida rethorica.
His imbuta pulsatastra Mantuana fistula.
Hinc non paucis evolutis annorum curriculum.
Severinus his successit in nullo dissimilis,
Quæ philosophiam spectant nullo minor meritis.
Præter hunc et supra dictos extiterunt plurimi.
D Præceptores et poetæ vel historiographi,